

Kopieringsavtale for kommuner og fylkeskommuner

Mønsteravtale fremforhandlet av KS og Kopinor

Avtale

om kopiering og bruk av opphavsrettslig beskyttet materiale i kommunal og fylkeskommunal virksomhet, herunder undervisningsvirksomhet, for perioden 1.1.2026–31.12.2027

mellom

Lisenstaker

(kommunen/fylkeskommunen, som angitt i avtalebekreftelsen)

på den ene siden

og

Kopinor

på vegne av medlemmene i Den norske Forfatterforening, Den norske Forleggerforening, Dramatikerforbundet, Fagpressen, Forbundet Frie Fotografer, Forfatterforbundet, Grafill, Mediebedriftenes Landsforening, Musikkforleggerne, NOPA, Norsk forening for komponister og tekstforfattere, Norges Fotografforbund, Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening, Norsk Journalistlag, Norsk Komponistforening, Norsk kritikerlag, Norsk Oversetterforening, Norsk Redaktørforening, Norsk Revyforfatterforening, Norsk tidsskriftforening, Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere, Norske Billedkunstnere, Norske Kunsthåndverkere og Ny Musikk's Komponistgruppe, samt utenlandske rettighetshaverorganisasjoner

på den andre siden.

Innledning

På de vilkår som fremgår av denne avtalen får lisenstaker rett til kopiering og bruk av beskyttet, utgitt materiale fra norske og utenlandske publikasjoner hvis rettighetshavere Kopinor representerer.

I medhold av åndsverkloven §§ 46 og 47, jf. § 63 har lisenstaker også tillatelse til å kopiere og bruke materiale skapt og utgitt av rettighetshavere som Kopinor ikke representerer (avtalelisens).

Det er en forutsetning for tillatelsen at kopiering ikke erstatter, men er et supplement til, kjøp av utgitt materiale, for ikke å skade rettighetshavernes legitime interesser og normal utnyttelse av verk. Kopiering skal således bare skje når det ikke er rimelig eller naturlig å anskaffe materialet fra bokhandel, billedarkiv mv. eller direkte fra rettighetshaverne.

Kapittel 1 - Avtalens område

§ 1

Avtalen gjelder kopiering av beskyttet, utgitt materiale til bruk innenfor lisenstakers virksomhet (herunder administrasjon og drift) og til bruk i egen undervisningsvirksomhet. Avtalen omfatter ikke selvstendige virksomheter og selskap som helt eller delvis er eid av lisenstaker.

Avtalen vedrører ikke kopiering som er hjemlet i lov og kopiering som skjer etter avtale direkte med opphaver og utgiver eller representant for disse. Eventuelle lisensavtaler og kjøpsbetingelser lisenstaker er bundet av, går foran denne avtalen. Det kan likevel kopieres fra slikt lisensinnhold i medhold av denne avtalen dersom ikke annet eksplisitt fremgår av lisensavtalen eller kjøpsbetingelsene.

Avtalen omfatter ikke kopiering av:

- audio- og audiovisuelle verk (lyd og levende bilder)
- datamaskinprogrammer
- dataspill, interaktive læringsverktøy o.l.
- originaleksemplar av billedkunst og fotografi o.l.

Avtalen omfatter bare digital kopiering, herunder kopiering og bruk som instruks eller kontekst i generative KI-verktøy, av dagspresse i undervisningsvirksomhet, ikke i kommunen/fylkeskommunen for øvrig. Fotokopiering, utskrift og kopiering for bruk med videoprojektor o.l. er i alle tilfeller tillatt.

Kapittel 2 - Navngivelse av opphaver, endring m.m.

§ 2

Opphaveren skal navngis og verkets tittel og kilde angis slik som god skikk tilsier, jf. åndsverkloven § 5, § 23 fjerde ledd og § 25.

Beskyttet materiale kan ikke i medhold av denne avtalen endres, bearbeides eller oversettes e.l. og kan ikke benyttes på en krenkende måte (jf. åndsverkloven § 5).

Kapittel 3 - Definisjoner

§ 3

Med **BESKYTTET** materiale menes i denne avtalen litterære og kunstneriske verk, jf. åndsverkloven § 2, fotografiske bilder, jf. åndsverkloven § 23, og arbeider som er beskyttet etter åndsverkloven § 24 (databaser). Avtalen omfatter derved kopiering fra utgitt materiale i form av skrifter av alle slag; tegninger og grafiske fremstillinger av kunstnerisk, vitenskapelig eller teknisk art; kart; avbildninger av maleri, skulptur og annen billedkunst, bygningskunst og gjenstander av kunsthåndverk og kunstindustri, så vel av forbildet som av selve verket; noter/besifring med og uten tekst; fotografiske verk og bilder, samt formular, tabeller, kataloger og lignende arbeider som er vernet etter åndsverkloven § 24.

Vedtak og andre uttalelser som gjelder offentlig myndighetsutøvelse så som lover, rettsavgjørelser, administrative forskrifter og NOUer o.l. er uten vern etter åndsverkloven, jf. åndsverkloven § 14.

Med **UTGITT** materiale menes i denne avtalen eksemplar av beskyttet materiale som med henholdsvis opphaverens, fotografens eller databasefrembringerens samtykke i et rimelig antall er brakt i handelen eller på annen måte spredt blant allmennheten, herunder tilgjengeliggjort på internett, jf. åndsverkloven § 10 annet ledd, samt offentliggjorte noter og dramatiske verk i skriftlig form eller inntatt i distribusjonsarkiv, og kopi, avskrift eller utskrift av slike eksemplar.

Med **KOPIERING** menes i denne avtalen eksemplar fremstilling til og fra papir og digitalt format, herunder fotokopiering, skanning, avfotografering, lagring og utskrift, samt avtegning og avskrift.

Med **PRESSEKLIPP** menes stoff fra periodiske publikasjoner, dog ikke fra vitenskapelig tidsskrift.

Med **NOTESAMLING** menes samling av musikkverk med eller uten tekst.

Med **ENKELTNOTE** menes en publikasjon av et enkeltstående musikkverk med eller uten tekst.

Kapittel 4 – Bruk av kopier

§ 4

Det kan kopieres til bruk innenfor lisenstakers virksomhet og til bruk i egen undervisningsvirksomhet, jf. § 1 første ledd, herunder deling av kopier i enkeltstående tilfeller med kolleger ved samarbeidende institusjoner eller til bruk i samarbeidsorganer for slike.

Kopier som fremstilles i medhold av denne avtalen kan gjøres tilgjengelig i virksomhetens hhv. den enkelte skoles interne, lukkede nettverk (læringsplattformer, intranett, arkiv m.m.), projisering på skjerm/lerret, elektronisk tavle m.m., ved e-post til ansatte, elever, foresatte o.l.

Systematisk deling av læringsressurser, prøver, kartlegginger o.l. mellom skoler og fra administrative nivåer og ut til skolene er ikke tillatt.

§ 5

Det kan i medhold av denne avtalen kopieres for deltakere på seminarer, kurs o.l. som arrangeres av lisenstaker.

§ 6

Avtalen omfatter ikke kopiering i folkebibliotek for utlevering til låntaker. Dette punktet er ikke til hinder for kopiering hvor hjemmelen for kopiering følger av åndsverkloven med tilhørende forskrift eller andre bestemmelser.

§ 7

Fremstilling av eksemplar for publisering i trykt eller digital form (herunder å legge materiale ut på internett) eller for annen utdeling og tilgjengeliggjøring for publikum er ikke tillatt.

§ 8

Avtalen gir ikke rett til kopiering som har preg av å være en forlagsmessig fremstilling, selv om det bare skjer for lisenstakers tilsatte, elever osv.

Fremstilling av sanghefter av varig karakter og bruk av kopier i publikasjoner, i trykt eller digital form, som fremstår som selvstendige produkter med eget navn, egen redaktør osv., vil alltid være forlagsmessig fremstilling, likeledes bruk av verk som ledd i intern profilering.

Bestemmelsen i første ledd er likevel ikke til hinder for at beskyttet materiale kan kopieres inn i et internt meldingsblad, skoleavis eller annet informasjonsmateriale i trykt form som er beregnet på lisenstakers egne folkevalgte, tilsatte, elever og foresatte.

§ 9

Oppbygging av databaser av definerte kategorier av verk (f.eks. et avisarkiv, en billedkunstdatabase o.l.) er ikke tillatt.

Avtalen gir rett til å kopiere samlinger av presseklipp (fotokopier og utskrifter av dagspresse, jf. § 1 fjerde ledd) for bruk innenfor virksomheten.

§ 10

Avtalen hjemler ikke kopiering til bruk i permanente kor, korps/skolekorps, orkestre o.l. ensembler. Slike ensembler er henvist til å inngå egne avtaler. Undervisning for deltakere i slike ensembler som skjer i regi av kommunale musikk- og kulturskoler, omfattes likevel av denne avtalen.

Kapittel 5 - Kopieringens omfang

§ 11

Med de unntak som følger av avtalen for øvrig kan det til den enkelte tilsatte, elev osv. kopieres inntil 15 % av sidetallet fra en enkelt bok eller lignende publikasjon (herunder salme- og sangbok). Dog kan det alltid fra én og samme publikasjon tas kopi av et helt kapittel eller lignende avsnitt, en hel novelle eller en hel scene av et skuespill. (Vedr. noter, se § 14.)

Fra en enkelt bok eller lignende publikasjon som ikke lenger er å få i handelen eller direkte fra utgiver, kan det tilsvarende kopieres inntil 30 %. Før retten til kopiering ut over rammen i første ledd benyttes, må lisenstaker ved skriftlig henvendelse til utgiveren forsikre seg om at tittelen ikke innen rimelig tid kan skaffes ved behovtrykking (publishing on demand) e.l.

§ 12

Fra periodisk publikasjon som aviser, ukeblad, kulturelle og faglige tidsskrifter kan det kopieres uten de begrensninger som er nevnt i § 11. Fra vitenskapelige tidsskrift, dvs. tidsskrift som omhandler forskning og forskningsresultater, er kopieringens omfang begrenset til to artikler fra et enkelt nummer til en enkelt person.

Fra brosjyrer og andre publikasjoner bestemt for gratis distribusjon kan det kopieres uten omfangsbegrensninger.

§ 13

Fra materiale som lovlig er lagt ut på åpne internettsider kan det kopieres uten omfangsbegrensninger.

§ 14

Fra enkeltnoter og fra notesamlinger kan det kopieres inntil 15 % av sidetallet, men maksimum 10 sider av en enkelt publikasjon. Dog kan det alltid fra én og samme publikasjon kopieres en hel sats når publikasjonen er på minst 12 sider. Dersom originalnoter ikke lenger er å få i handelen eller direkte fra utgiver, kan det fremstilles fullstendige eksemplarer av enkeltnoter eller inntil 30 % av en notesamling til den enkelte ansatte, deltaker i undervisning osv. Det forutsettes at lisenstaker etter beste evne har forsikret seg om at notene ikke kan kjøpes og leveres innen rimelig tid, f.eks. ved om mulig å kontakte originalforlaget. Se forøvrig § 10.

§ 15

Uavhengig av reglene i §§ 11 til 14 tillater avtalen ikke:

- kopiering fra blankett- og tabellsamlinger utarbeidet for undervisningsformål
- kopiering av arbeidshefter, eller annet trykt materiale til engangsbruk beregnet på utfylling, som skjemaer o.l.

§ 16

Begrensningene i §§ 11 til 15 gjelder ikke for kopiering til bruk ved eksamener, heldagsprøver eller andre fellesprøver.

§ 17

Kopinor vil etter beste evne medvirke til at det gis tillatelse fra opphaver og utgiver til kopiering o.l. ut over det som er tillatt etter denne avtalen.

Kapittel 6 - Varsling og informasjon

§ 18

Lisenstaker skal sørge for at tilsatte og andre som kopierer eller benytter kopier etter denne avtalen, er orientert om bestemmelsene i avtalen.

Lisenstaker skal ved inngåelse av avtalen oppnevne en kontaktperson for denne avtalen og skal deretter til enhver tid holde Kopinor informert om hvem denne er.

Kapittel 7 - Vederlag

§ 19

Vederlaget betales på følgende grunnlag:

- for grunnskoler unntatt musikk- og kulturskoler: kr 257,36 per elev
- for musikk- og kulturskoler: kr 83,43 per elev musikklinjer og kr 1,32 per elev andre linjer
- for videregående skoler: kr 245,23 per elev
- for fagskoler: kr 359,33 per student (heltidsekvivalent)
- for administrative funksjoner/stillinger i kommunen/fylkeskommunen: kr 210,04 per årsverk

§ 20

Antall årsverk i kommunen/fylkeskommunen hentes fra PAI-registeret til KS basert på tall per 1.12. Administrative funksjoner/stillinger utgjør 1/3 av antall årsverk i kommunene/fylkeskommunene etter fradrag for årsverk i skolene, skolefritidsordning og musikk- og kulturskolene. Antall årsverk per 1.12. foregående år legges til grunn for beregning påfølgende år.

Antall elever i de kommunale/fylkeskommunale skolene hentes årlig fra sist tilgjengelige oppgave i GSI (grunnskole), KOSTRA (videregående skoler) og Database for statistikk om høyere utdanning (fagskoler).

§ 21

Vederlaget forfaller til betaling årlig tidligst per 30.6. Kopinor fakturerer lisenstaker samlet minst én måned før forfall.

Kapittel 8 - Statistisk undersøkelse

§ 22

Lisenstaker aksepterer at Kopinor i løpet av avtaleperioden kan få gjennomført statistiske utvalgsundersøkelser for å kartlegge kommunenes fremstilling og bruk av opphavsrettslig beskyttede kopier, bl.a. for fordeling av midler til rettighetshavere i inn- og utland.

§ 23

Dersom lisenstaker blir trukket ut for deltakelse i statistisk undersøkelse, plikter lisenstaker å medvirke til gjennomføringen ved å følge anvisningene fra det statistiske byrået som gjennomfører undersøkelsen.

Kapittel 9 - Mislighold og erstatning

§ 24

Ved mislighold av avtalen gjelder en frist for retting på 30 dager fra skriftlig varsel er mottatt.

§ 25

Dersom en part vesentlig misligholder avtalen og forholdet ikke rettes etter § 24 kan den annen part heve avtalen med umiddelbar virkning. Heving skal erklæres skriftlig med angivelse av hevingsgrunn. Erstatning for mislighold kan kreves uavhengig av om avtalen heves.

§ 26

Rettighetshaverne har ved denne avtalen ikke fraskrevet seg adgangen til selv å kreve erstatning og reise søksmål mot lisenstaker i anledning av kopiering som ikke er tillatt ved denne avtalen. Har lisenstaker innfridd Kopinors krav, plikter Kopinor å innfri rettighetshavernes krav for samme utnyttelse.

Kapittel 10 - Andre bestemmelser

§ 27

Kopinor skal dekke eventuelle krav om vederlag eller erstatning som lisenstaker måtte motta fra norske og utenlandske rettighetshavere for så vidt kravene gjelder kopiering som er betalt for og utført i overensstemmelse med denne avtalens bestemmelser, jf. for øvrig åndsverkloven § 64. Lisenstaker skal ikke dekke slike krav, og Kopinor skal holde lisenstaker skadesløs for krav og kostnader som denne måtte bli påført i forbindelse med et slikt krav.

Dersom krav mottas, skal lisenstaker avvise kravet og henvise til Kopinor. Krav skal ikke innfris uten etter samråd med Kopinor. Ved tvist om kravet har Kopinor rett til å intervenere.

§ 28

Kopinor kan etter nærmere avtale besøke lisenstaker for å få informasjon om kopieringsrutinene og derigjennom innsyn i hvordan bestemmelsene i denne avtalen praktiseres.

Kapittel 11 - Tvisteløsning

§ 29

Dersom forhandlinger om inngåelse, forlengelse eller reforhandling av avtale ikke fører til enighet, kan hver av partene kreve mekling etter åndsverkloven § 65.

§ 30

Tvist mellom partene om avtalens forståelse eller beståen, om brudd på avtalen eller om krav som på annen måte grunner seg på avtalen, skal først søkes løst ved forhandlinger.

Dersom det ikke oppnås enighet gjennom forhandlingene, kan hver av partene inngi søksmål ved norsk domstol.

Kapittel 12 - Avtalens varighet/opphør

§ 31

Avtalen gjelder for perioden 1.1.2026–31.12.2027.

§ 32

Ved avtalens opphør skal lisenstaker påse at all kopiering av beskyttet materiale som ikke er tillatt i medhold av lov eller særskilt avtale med rettighetshaver opphører.

Kopier som er tatt i medhold av avtalen kan etter avtalens opphør kun bevares for arkivering og eventuelt videre saksbehandling, og ikke aktivt gjenbrukes.

Lisenstaker kan likevel fortsette å kopiere etter vilkårene i denne avtalen så lenge forhandlinger om ny kopieringsavtale pågår. Dette gjelder tilsvarende under eventuell mekling.

Hvis ny avtale kommer i stand, gjelder vilkårene i den nye avtalen fra det tidspunkt den nye avtalen gis virkning.